

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๒

เรื่องพิจารณาที่ ๓๕/๒๕๔๘

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ศาลรัฐธรรมนูญ

วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๕๒

เรื่อง ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของนายชัย เชษฐสมบัติ จำเลยที่ ๒ ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๖๓๕/๒๕๔๗ หมายเลขแดงที่ ๑๑๓๓/๒๕๔๗ ของศาลจังหวัดอุบลราชธานี เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของนายชัย เชษฐสมบัติ จำเลยที่ ๒ ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๖๓๕/๒๕๔๗ หมายเลขแดงที่ ๑๑๓๓/๒๕๔๗ ระหว่างธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์ บริษัท ลานคำอุตสาหกรรมอาหาร จำกัด จำเลยที่ ๑ นายชัย เชษฐสมบัติ จำเลยที่ ๒ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ สรุปข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบได้ ดังนี้

๑. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์ ฟ้องจำเลยทั้งสองในข้อหาเบิกเงินเกินบัญชี ค่าประกัน ตัวสัญญาใช้เงิน ขอให้จำเลยทั้งสองชำระเงินจำนวน ๒๐,๖๗๕,๕๘๔.๑๒ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยร้อยละ ๑๔.๕๐ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๕,๘๘๕,๗๕๓.๕๑ บาท จำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และจำนวน ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้เสร็จสิ้น หากไม่ชำระให้ยึดทรัพย์จำนองและทรัพย์อื่นออกขายทอดตลาด นำเงินมาชำระหนี้ให้แก่โจทก์จนครบถ้วน

ศาลชั้นต้น (ศาลจังหวัดอุบลราชธานี) พิพากษาให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระหนี้ สัญญาเบิกเงินเกินบัญชีเป็นเงินจำนวน ๑๐,๕๕๗,๖๗๗.๓๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ เอ็ม อาร์ อาร์ ตามประกาศธนาคารโจทก์ ซึ่งเป็นอัตราที่กำหนดไว้ในสัญญาเบิกเงินเกินบัญชี อันเป็น สิทธิตามสัญญาที่พึงได้โดยชอบมาแต่เดิมของต้นเงินจำนวน ๕,๘๘๕,๗๕๓.๕๑ บาท นับถัดจากวันฟ้อง จนกว่าจะชำระหนี้ให้แก่โจทก์เสร็จสิ้น ส่วนดอกเบี้ยระหว่างวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๖ ให้โจทก์มีสิทธิได้รับในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๕,๘๘๕,๗๕๓.๕๑ บาท ส่วนมูลหนี้ตัวสัญญาใช้เงิน ให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระหนี้ เงินจำนวน ๗,๒๑๔,๖๑๖.๔๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๔.๕๐ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระหนี้ให้แก่โจทก์เสร็จสิ้น หากไม่ชำระหรือชำระ ไม่ครบถ้วนให้ยึดทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาดชำระหนี้ให้แก่โจทก์ หากขายทอดตลาดได้เงินสุทธิ ไม่พอให้ยึดทรัพย์อื่นออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์จนครบถ้วน

๒. ผู้ร้อง (จำเลยที่ ๒) ยื่นคำร้อง ฉบับลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ขอให้ศาลส่งคำร้อง ของผู้ร้องที่ได้แย้งว่า พระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ มาตรา ๓๐ ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ และมาตรา ๓๐ และต้องด้วย รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ ไปให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า คำร้องของผู้ร้องไม่ได้โต้แย้งว่าบทบัญญัติ ของกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คดีนี้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ จึงเห็นว่าไม่เข้าตามหลักเกณฑ์ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ ตามที่อ้างมาทั้งไม่มีเหตุผลการพิจารณาไว้ก่อน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ยกคำร้อง คำคำร้องตกเป็นพับและให้นัดฟังคำพิพากษา ตามที่นัดไว้เดิม

ผู้ร้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า คำร้องดังกล่าวมิใช่คำคู่ความ เนื่องจากมิได้ก่อให้เกิดประเด็นแห่งคดี คู่ความจึงไม่มีสิทธิยื่นอุทธรณ์ ฎีกา ได้ตามมาตรา ๒๒๗ มาตรา ๒๒๘ ตามที่อ้างถึง จึงไม่รับอุทธรณ์

๓. ผู้ร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์คำสั่ง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าเป็นอุทธรณ์คำสั่งระหว่าง พิจารณา แต่เป็นผลจะทำให้คำพิพากษาลิ้นผล ซึ่งผู้อุทธรณ์ต้องนำค่าธรรมเนียมซึ่งต้องใช้แทนคู่ความ

อีกฝ่ายหนึ่งมาวางศาลและต้องเสียค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ด้วย เมื่อผู้อุทธรณ์ไม่นำมาขึ้นด้วย จึงมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ มีคำสั่งที่ ๕๕๖/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๗ โดยเห็นว่าการที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องของจำเลยที่ ๒ ที่ขอให้ส่งบทบัญญัติกฎหมายให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย การที่จำเลยที่ ๒ ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว และศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ จำเลยที่ ๒ ได้อุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่รับอ้างว่าเป็นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำคู่ความไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๗ และมาตรา ๒๒๘ กรณีจึงเป็นการอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ มิใช่การอุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ เมื่อผู้ร้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่รับอุทธรณ์ดังกล่าว โดยไม่นำเงินมาชำระตามคำพิพากษา หรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลชั้นต้น อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของจำเลยที่ ๒ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ศาลชั้นต้นไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของจำเลยที่ ๒ นั้น ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ เห็นพ้องด้วยในผลให้ยกคำร้องคำคำร้องเป็นพับ

ผู้ร้องฎีกาคำสั่ง ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า “ฎีกาของจำเลยที่ ๒ เป็นฎีกาไม่ชอบ เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ให้ถือว่า คำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้ยื่นหรือให้รับเป็นที่สุด จึงมีคำสั่งไม่รับฎีกาของจำเลยที่ ๒”

๔. ผู้ร้องโต้แย้งว่า

(๑) บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ที่บัญญัติว่า “...และนำค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาลและนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลได้มีคำสั่ง” เป็นบทบัญญัติที่ขัดขวางการนำคดีขึ้นศาลให้ครบ ๓ ศาล ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ ตกเป็นโมฆะตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๖ คำสั่งศาลยุติธรรมเป็นการเลือกปฏิบัติขัดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๓๐ แม้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความแห่ง มาตรา ๒๓๔ จะเป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ ก็ตาม ก็ไม่อาจขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐ อันเป็นหลักสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติ ดังนั้น จึงไม่มีผลบังคับ ขัดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒

ดังนั้น จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓

(๒) ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “เมื่อคู่ความยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลที่ปฏิเสธไม่ยอมรับอุทธรณ์ ให้ศาลส่งคำร้องเช่นนั้นไปยังศาลอุทธรณ์โดยไม่ชักช้าพร้อมด้วยคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีของศาลชั้นต้นและฟ้องอุทธรณ์ ถ้าศาลอุทธรณ์เห็นเป็นการจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบ ให้มีคำสั่งให้ศาลชั้นต้นส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ในกรณีเช่นนี้ให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาคำร้อง แล้วมีคำสั่งยื่นตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้นหรือมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์ คำสั่งนี้ให้เป็นที่สุด แล้วส่งไปให้ศาลชั้นต้นอ่าน” เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น” การที่ศาลยุติธรรมมีคำสั่ง “ยื่นตามคำปฏิเสธของศาลชั้นต้น ให้เป็นที่สุด” ศาลฎีกาไม่ได้ นั่น เป็นคำสั่งที่ขัดรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ บัญญัติว่า “ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ศาลต้องพิจารณาพิพากษาคดีตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญเท่านั้น การตีความตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ ที่ให้คดีหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ถึงที่สุด ในศาลอุทธรณ์ ต้องห้ามไม่ให้ศาลฎีกาเป็นการตีความขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒

ดังนั้น จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๓

ศาลฎีกาพิเคราะห์แล้วเห็นว่า คดีนี้ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ได้ใช้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ มาใช้เป็นหลักในการวินิจฉัยมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของจำเลยที่ ๒ เมื่อจำเลยที่ ๒ ฎีกาคำสั่งดังกล่าว ศาลชั้นต้นได้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง มาใช้เป็นหลักในการวินิจฉัยและมีคำสั่งไม่รับฎีกาของจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๒ ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่รับฎีกาและยื่นคำร้องขอให้ศาลฎีกาส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย โดยโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ จึงเป็นกรณีมีข้อโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการพิจารณาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นของจำเลยที่ ๒ ตามทางการ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ต่อไป

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญจะต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรับคำร้องนี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยหรือไม่ เห็นว่า คำร้องนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ แต่เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ได้ยกเลิกไปตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ และมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ โดยมาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้บรรดาการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่ากฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และวรรคสี่ บัญญัติให้บรรดาพรรคคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของศาลรัฐธรรมนูญก่อนวันที่ ๑๕ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ให้โอนมาอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญ และต่อมาได้มีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ๒๕๕๐ ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ และให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นไป โดยมาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ และวรรคสาม บัญญัติให้ทบบัญญัติมาตรา ๓๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ ยังคงมีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ขึ้นใช้บังคับ และวรรคสี่ บัญญัติให้บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรานี้ดำเนินการต่อไป และเมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญนี้แล้ว บรรดาคดีหรือการที่ค้างดำเนินการนั้นให้ออนไปอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้งขึ้นใหม่นั้น ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้

ประเด็นที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยมีว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ และมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า ในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยคำร้องนี้ได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้ว การตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด ๆ จะต้องพิจารณาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญฉบับที่ใช้บังคับในขณะที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย แต่เนื่องจากบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๒๓๓ และมาตรา ๒๗๒ ที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดต่อรัฐธรรมนูญนั้น มีหลักการอย่างเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๕ ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยคำร้องนี้ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๕

ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะพิจารณาวินิจฉัย ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้ว เห็นว่าควรกำหนดประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป มาตรา ๓ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย ซึ่งพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล มาตรา ๔ เป็นบทบัญญัติรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยมาตรา ๒๕ เป็นบทบัญญัติวางหลักประกันความมั่นคงแห่งสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะถูกจำกัดมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เท่าที่จำเป็น และไม่กระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพ การตรากฎหมายมาจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจะกระทำได้ที่หลักเกณฑ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เท่านั้น ทั้งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งเป็นการเจาะจง และมาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติ

ที่ให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของชนชาวไทยโดยมีหลักการว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฯลฯ จะกระทำมิได้

ส่วนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑๐ ศาล มาตรา ๑๕๗ บัญญัติไว้ในส่วนที่ ๑ บททั่วไป เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีเป็นอำนาจของศาลซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไปโดยยุติธรรม ตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมาย และในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ มาตรา ๒๑๕ เป็นบทบัญญัติในส่วนที่ ๓ ศาลยุติธรรม มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง เป็นการจัดระเบียบและกำหนดโครงสร้างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมให้มีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น มาตรา ๒๑๕ จึงมิใช่เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่คู่ความที่จะต้องดำเนินคดีในศาลยุติธรรมให้ครบทั้งสามชั้นศาล รัฐธรรมนูญเพียงแต่ให้สิทธิบุคคลที่มีความจำเป็นเกี่ยวกับคดีความ สามารถใช้สิทธิทางศาลได้ แต่การจะใช้สิทธิในศาลใดได้บ้าง ย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมตามที่กฎหมายบัญญัติ เพราะกฎหมายบัญญัติให้ศาลแต่ละศาลมีอำนาจพิจารณาคดีเป็นกรณีพิเศษและหรือให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในศาลนั้น ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจพิพากษาคดีของศาลฎีกา มิได้เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับประเด็นตามคำร้องนี้แต่อย่างใด

การที่ผู้ร้องโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ที่บัญญัติว่า “...และนำค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาลและนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง” เป็นบทบัญญัติที่ขัดขวางการนำคดีขึ้นศาลให้ครบทุกลำดับชั้นศาลนั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดให้ผู้อุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่สั่งไม่รับอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์ จะต้องยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นโดยผู้อุทธรณ์ต้องนำค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาลและนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลแทนการนำเงินที่จะต้องชำระตามคำพิพากษาให้ไว้ต่อศาลภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ผู้อุทธรณ์จะต้องปฏิบัติให้ครบถ้วน การกำหนดเงื่อนไข

ให้ผู้อุทธรณ์คำสั่งต้องนำค่าฤชาธรรมเนียมมาวางศาลและนำเงินมาชำระตามคำพิพากษาหรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลนั้น เป็นมาตรการทางกฎหมายเพื่อเป็นการประกันว่าคู่ความที่ชนะคดีตามคำพิพากษาของศาลชั้นต้นจะได้รับชำระหนี้ตามคำพิพากษาคงถ้วน รวมทั้งค่าฤชาธรรมเนียมที่จะต้องใช้แทนคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งตามคำพิพากษาหรือคำสั่งและเป็นการป้องกันการประวิงคดี ทำให้การบังคับคดีล่าช้าออกไปก่อให้เกิดความเสียหายแก่คู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง จึงควรให้ผู้ชนะคดีมีหลักประกันการชำระหนี้ตามคำพิพากษา มิฉะนั้น ผู้แพ้คดีอาจใช้กฎหมายในส่วนนี้เพื่อประวิงการบังคับคดี

ในประเด็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ หรือไม่ เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ เป็นบทบัญญัติให้ผู้อุทธรณ์ที่ถูกศาลชั้นต้นปฏิเสธไม่รับอุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไปยังศาลอุทธรณ์ได้ โดยต้องนำค่าฤชาธรรมเนียมทั้งปวงมาวางศาล และนำเงินมาชำระตามคำพิพากษา หรือหาประกันให้ไว้ต่อศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง บทบัญญัติมาตรานี้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปแก่คู่ความที่ประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งศาลชั้นต้นในกรณีเช่นนี้อย่างเท่าเทียมกัน จึงมิได้กระทบต่ออำนาจอธิปไตยของปวงชนชาวไทย มิได้ละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ ความเสมอภาคของบุคคล และยังเป็นกรให้ผู้ความที่อุทธรณ์คำสั่ง มีหน้าที่ต้องปฏิบัติเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของคู่ความฝ่ายชนะคดีอย่างเท่าเทียมกัน มิได้เลือกบังคับแก่ผู้อุทธรณ์คำสั่งรายหนึ่งรายใดโดยเฉพาะเจาะจง โดยมีเหตุผลเพื่อเป็นการประกันว่าอีกฝ่ายหนึ่งจะได้รับชำระหนี้ มิให้มีการประวิงคดีและยุติธรรมแก่ทุกฝ่าย หากได้กระทบถึงสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพแต่อย่างใดไม่ อีกทั้งบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์ของผู้อุทธรณ์คำสั่งทุกคนจะได้รับการปฏิบัติอย่างเสมอภาคกันตามกฎหมาย ไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

ส่วนปัญหาที่ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๕ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๗ เป็นบทบัญญัติที่วางหลักการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีว่าเป็นอำนาจของศาล ซึ่งต้องดำเนินการให้เป็นไป

ตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายและในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ผู้พิพากษาและตุลาการ ต้องมีความเป็นอิสระในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดี ส่วนมาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติที่จัดโครงสร้างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลยุติธรรมให้เป็นตามลำดับชั้นศาล คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา มิใช่เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่คู่ความที่จะต้องดำเนินคดีในศาลยุติธรรมให้ครบทั้งสามชั้น อีกทั้งบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ วรรคหนึ่ง ตอนท้ายได้บัญญัติว่า “...เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น” ซึ่งหมายความว่า รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่นอาจมีบทบัญญัติให้ศาลแต่ละศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเป็นกรณีพิเศษ และหรือให้การพิจารณาพิพากษาคดีเป็นที่ยุติในศาลนั้นหรือในศาลชั้นใดของศาลยุติธรรมก็ได้ ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๕ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่และวรรคห้า เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกา ซึ่งไม่เกี่ยวกับประเด็นตามคำร้อง การวางหลักเกณฑ์ให้ผู้อุทธรณ์คำสั่งต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ นี้ ก็เพื่อให้การพิจารณาคดีของศาลเป็นไปอย่างรวดเร็ว และไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่คู่ความ และผู้เกี่ยวข้องตามความจำเป็นและเหมาะสมแก่กรณีแล้ว จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๕๗ และมาตรา ๒๑๕

ประเด็นที่สอง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยไว้แล้วตามคำวินิจฉัยที่ ๑๐/๒๕๔๕ วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๗๒ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๒๓๑ อันเป็นหลักการเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗ ซึ่งเป็นประเด็นเดียวกับประเด็นที่สองของคำร้องนี้ จึงไม่ต้องวินิจฉัยในประเด็นนี้อีก คงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒ บัญญัติว่า “ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ซึ่งมาตรา ๒ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑ บททั่วไป เป็นการกล่าวถึงหลักการปกครองประเทศไทยที่ปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งมีได้มีข้อความที่เป็นการรับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลแต่อย่างใด การที่ได้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ไม่เป็นไปตามระบอบประชาธิปไตยในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจตุลาการนั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่และอำนาจหน้าที่ของศาลเป็นการใช้อำนาจตุลาการตามที่กฎหมายบัญญัติ การอุทธรณ์หรือฎีกาสามารถกระทำได้ที่ภูมณฑลที่กฎหมายกำหนด หาได้ขัดต่อหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแต่อย่างใดไม่

อาศัยเหตุผลดังที่กล่าวมา ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๑๕ ประกอบมาตรา ๒ มาตรา ๓ มาตรา ๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๑๕๗

นายชัช ชลวร

ประธานศาลรัฐธรรมนูญ

นายจรูญ ภัคดีธนากุล

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายจรูญ อินทจาร

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายเฉลิมพล เอกอรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายณรงค์ มาประดิษฐ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายบุญส่ง กุลบุปผา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายวสันต์ สร้อยพิสุทธิ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอุดมศักดิ์ นิติมนตรี

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ